

dosarul nr. 2r-949/18

prima instanță: Judecătoria Criuleni (jud. V. Ciuntu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, A. Danilov, I. Secieru)

DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Fiodor Rusu, reprezentată de avocatul Natalia Chipri,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne împotriva lui Fiodor Rusu cu privire încasarea despăgubirii materiale,

împotriva încheierii din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea lui Fiodor Rusu cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul declarat de către Fiodor Rusu împotriva hotărârii din 23 septembrie 2016 a Judecătoria Criuleni ca fiind depus în afara termenului legal,

c o n s t a ț ă:

La data de 05 septembrie 2016 Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Fiodor Rusu cu privire încasarea despăgubirii materiale.

Prin hotărârea din 23 septembrie 2016 a Judecătoria Criuleni acțiunea depusă de Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne a fost admisă și a fost încasat de la Fiodor Rusu în beneficiul Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne a sumei de 91487,81 de lei cu titlu de prejudiciu material. A fost încasat de la Fiodor Rusu în beneficiul statului a sumei de 2744,63 de lei cu titlu de taxa de stat.

La data de 16 iulie 2018 Fiodor Rusu a declarat apel împotriva hotărârii din 23 septembrie 2016 a Judecătoria Criuleni, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri.

Prin încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea lui Fiodor Rusu cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul declarat de către Fiodor Rusu împotriva hotărârii din 23 septembrie 2016 a Judecătoria Criuleni ca fiind depus în afara termenului legal.

La data de 19 octombrie 2018 Fiodor Rusu, reprezentat de avocatul Natalia Chiper, în termenul prevăzut de lege, a declarat recurs împotriva încheierii din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a indicat că, instanța de apel la pronunțarea încheierii contestate a aplicat eronat normele de drept procedural, respingând neîntemeiat cererea de repunere în termen a apelului, încălcându-i astfel dreptul la un proces echitabil.

A susținut că hotărârea primei instanțe a fost pronunțată în lipsa reclamantului, iar cu dispozitivul hotărârii a făcut cunoștință la data de 20 iunie 2018, depunând apel în conformitate cu art. 362 CPC la data de 14 iulie 2018.

A afirmat că la data emiterii hotărârii contestate Fiodor Rusu nu se afla în țară, drept dovadă a fost anexat răspunsul Poliției de Frontieră nr. 35/7-4-4856 din 29 iunie 2018 cât și copiile pașaportului străin care confirmă că recurentul la data de 26 august 2016 a ieșit din țară și a revenit la data de 19 iunie 2017.

A indicat că prima instanță a examinat cauza într-o singură ședință de judecată, fiind anunțată verbal de către mama și sora recurentului că acesta din urmă este plecat peste hotarele țării, solicitând amânarea examinării cauzei, dar demersul a fost ignorat de către instanță.

A menționat că nu a împuternicit nici o persoană în bază de mandat sau procură pentru a efectua careva achitări din numele său, iar el nu a achitat taxa de stat în sumă de 2744, 63 de lei în scopul executării documentului executoriu nr. 2-748/16 din 23 septembrie 2016 și nici nu putea s-o facă, deoarece la data achitării taxei de stat recurentul se afla peste hotarele țării.

A solicitat admiterea recursului și casarea încheierii contestate.

La data de 13 decembrie 2018 Fiodor Rusu a depus cerere de completare a recursului.

În motivarea recursului suplimentar a indicat că nu este de acord cu poziția intimatului precum că taxa de stat ar fi achitată de către Fiodor Rusu, or, potrivit datelor pașaportului străin, la data de 28 august 2016 a ieșit de pe teritoriul RM și a revenit în țară la data de 19 iunie 2017, ca la 17 iulie 2017 iarăși să plece din țară și să revină la data de 01 iunie 2018.

La data de 20 noiembrie 2018, în adresa intimatului Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Fiodor Rusu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Prin referința depusă la data de 06 decembrie 2018 Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a solicitat respingerea recursului declarat de către Fiodor Rusu cu menținerea încheierii din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din suportul probatoriu prezent la materialele dosarului rezultă că, prin hotărârea din 23 septembrie 2016 a Judecătoriei Criuleni a fost admisă acțiunea depusă de Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne și încasat din contul lui Fiodor Rusu în beneficiul Departamentului Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne a sumei de 91487,81 de lei cu titlu de prejudiciu material și a fost încasat de la Fiodor Rusu în beneficiul statului a sumei de 2744,63 de lei cu titlu de taxa de stat.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de la 16 iulie 2018 Fiodor Rusu a contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 09 octombrie 2018 Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea lui Fiodor Rusu cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a fost restituit apelul declarat de către Fiodor Rusu împotriva hotărârii din 23 septembrie 2016 a Judecătoriei Criuleni ca fiind depus în afara termenului legal.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel prin încheierea din 09 octombrie 2018 legal și întemeiat a restituit apelul declarat de Fiodor Rusu ca fiind tardiv.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu art. 110 CPC, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui, iar în conformitate cu art. 112 alin. (2) CPC, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

În conformitate cu art. 113 alin. (1) CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Instanța de recurs găsește ca neîntemeiat dezacordul recurentului cu încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituit ca fiind depus tardiv apelul declarat de către Fiodor Rusu.

Conform prevederilor art. 362, alin. (1) al Codului de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la norma legală enunțată, instanța de recurs constată că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Criuleni a fost pronunțat la 23 septembrie 2016, prin urmare, termenul de 30 zile pentru depunerea cererii de apel, prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC, și-a început curgerea la 24 septembrie 2016, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 24 octombrie 2016.

Cu toate acestea apelul împotriva hotărârii din 23 septembrie 2016 a Judecătorei Criuleni a fost depus de către Fiodor Rusu numai la 16 iulie 2018, prin urmare cu depășirea termenului legal (f. d. 52-59).

Instanța de recurs notează că, deși dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat în lipsa lui Fiodor Rusu, faptul dat nu influențează termenul de depunere a apelului în termenul prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC.

Or, legiuitorul, prin aceste dispoziții legale, nu condiționează termenul de 30 zile pentru depunerea apelului de data recepționării copieii dispozitivului hotărârii primei instanțe sau a hotărârii motivate, dar de data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Este de menționat că materialul probator denotă cu certitudine că Fiodor Rusu a cunoscut despre existența și examinarea prezentei cauze în prima instanță, acesta fiind înștiințat despre ședințele de judecată din 23 septembrie 2016, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f. d. 25).

Drept urmare, este cert că Fiodor Rusu cunoștea despre existența și examinarea cauzei în prima instanță, astfel că acesta trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează atât jurisprudența CEDO cât și cea națională, de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actele de procedură în conformitate cu prevederile legale, inclusiv și prin depunerea apelului în termenul legal.

Astfel fiind, argumentul recurentului în sensul că nu a cunoscut despre hotărârea din 23 septembrie 2016 a Judecătorei Criuleni, deoarece s-a aflat peste hotarele țării începând cu data de 26 august 2016 până la data de 19 iunie 2017, iar cu dispozitivul hotărârii a făcut cunoștința la data de 20 iunie 2018 este unul neîntemeiat și nu constituie temei de a considera că apelul declarat împotriva hotărârii primei instanțe de către Fiodor Rusu a fost depus în termen.

Or, acest argument este combătut de actele cauzei și anume că prin încheierea executorului judecătoresc Lilia Scorici din 02 mai 2017, a fost încetată procedura de executare a documentului executoriu nr. 2-748/16 din 23 septembrie 2016 cu privire la încasarea de la Fiodor Rusu în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 2 744,63 de lei.

În speță, prezintă relevanță și prevederile art.105 alin. (1) și (6) Cod de procedură civilă care stipulează că citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citația sau înștiințarea o va înmâna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

Coroborând prevederile menționate, instanța de recurs notează că Fiodor Rusu nu a demonstrat prin probe plauzibile, că a fost în imposibilitatea de a cunoaște despre examinarea cauzei, or, dânsul a fost citat pentru ședințele de judecată în prima instanță și a cunoscut despre examinarea litigiului în cauză.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs reține că, în conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Aderent la cele expuse, instanța de recurs remarcă că folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

În această ordine de idei, este cert că, recurentul a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale și contrar prevederilor legale, nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Mai mult, având la cunoștință existența prezentului litigiu și examinarea acestuia, Fiodor Rusu, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Fiodor Rusu, reprezentat de avocatul Natalia Chiper și de a menține încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către Fiodor Rusu, reprezentat de avocatul Natalia Chiperi.

Se menține încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Departamentul Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne împotriva lui Fiodor Rusu cu privire încasarea despăgubirii materiale.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic